

Nr. 570/VIII-3/E/2024

28 august 2024

Către G4Media

În atenția domnului Alex Costache

Stimate domn,

Cu referire la cererea transmisă prin e-mail instituției noastre și înregistrată la Biroul de informare și relații publice cu numărul de mai sus, vă comunicăm următoarele:

În dosarul nr.620/1/2024 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, s-a solicitat interpretarea sintagmei „**persoană aflată sub influența unor substanțe psihoactive**” din cuprinsul art.336 alin.2 din Codul penal, în sensul dacă aceasta se referă la o persoană care a consumat substanțe psihoactive (elementele constitutive ale infracțiunii fiind întrunite în cazul depistării în sânge a unor astfel de substanțe) sau se referă la o persoană a cărei capacitate de a conduce un vehicul a fost alterată în urma consumului de substanțe psihoactive.

Practic, problema de drept a cărei interpretare se solicită vizează ipoteza în care, pentru a fi întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prev. de art.336 alin.2 din Codul penal, **ar fi necesar să se constate atât prezența în probele biologice a substanței psihoactive, cât și aptitudinea acestuia de a putea afecta capacitatea de a conduce a autorului faptei.**

O atare interpretare apreciem că ar fi afectată de critici serioase atât din perspectiva legalității, cât și a oportunității.

Sub aspectul legalității, apreciem că o astfel de interpretare ar fi contrară voinței legiuitorului, care a înțeles să dea relevanță penală consumului de substanțe psihoactive indiferent de cantitatea sau concentrația descoperită în organism.

Dispozițiile art.336 alin.1 și 2 din Codul penal reglementează două forme tip ale aceleiași infracțiuni, într-o manieră diferită. Astfel, dacă în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului, legiuitorul a prevăzut un minim al concentrației de alcool, în privința infracțiunii de conducere sub influența altor substanțe, nu a fost stipulată o concentrație minimă a substanței psihoactive.

Opțiunea legiuitorului este justificată, având în vedere efectele nocive pe care astfel de substanțe le produc asupra organismului și comportamentului persoanei. Astfel, prin

substanțe psihoactive, se înțelege, potrivit art.2 lit.e din Legea nr.194/2011¹, „unul dintre următoarele efecte pe care le poate avea un produs, atunci când este consumat de către o persoană : *stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică*”.

Prin urmare, nu suntem în prezența unei omisiuni a legiuitorului, ci a unei manifestări clare de voință, în sensul de a considera mai gravă conduita persoanei care conduce vehiculul ulterior consumului de substanțe psihoactive, indiferent de cantitatea consumată sau de concentrația depistată în organism, având în vedere efectele pe care astfel de substanțe le produc asupra organismului.

În acest sens s-a pronunțat, de altfel, și Curtea Constituțională², care fiind sesizată cu o excepție de neconstituționalitate privind sintagma „sub influența substanțelor psihoactive” din cuprinsul art.336 alin.2 din Codul penal, a statuat că, având în vedere sfera largă a produselor susceptibile de a avea efecte psihoactive, **în mod obiectiv, legiuitorul nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive**, ca și cerință esențială atașată elementului material al laturii obiective, în cazul infracțiunii prevăzută de art.336 alin.2 din Codul penal.

În viziunea instanței de contencios constituțional, existența infracțiunii nu depinde de cantitatea sau de concentrația substanței consumate și nici de capacitatea concretă de manevrare a vehiculului în momentul depistării, deoarece legiuitorul, în considerarea faptului că acest consum este susceptibil prin el însuși a avea urmări de tipul efectelor psihoactive la care face referire art.2 lit.e din Legea nr.194/2011 și, totodată, generează, implicit, o diminuare a capacității de a conduce în condiții de siguranță, a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului de substanțe psihoactive.

În acest sens s-a pronunțat și **Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală prin Decizia nr.48 din 9 iunie 2021**³, prin care, în interpretarea sintagmei „substanțe psihoactive” din cuprinsul art.336 alin.2 din Codul penal, a constatat că legiuitorul a prezumat că odată consumată, orice substanță cu efect psihoactiv afectează sistemul nervos central într-o măsură incompatibilă cu desfășurarea în siguranță a unor activități care prezintă un grad ridicat de risc pentru sănătatea persoanelor, cum este, printre altele, și cazul conducerii unui vehicul pe drumurile publice.

¹ Privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.796 din 10 noiembrie 2011, republicată în [Monitorul Oficial, Partea I nr.140 din 26 februarie 2014](#), cu modificările și completările ulterioare;

² Decizia nr.138 din 14 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.537 din 10 iulie 2017; Decizia nr.101 din 28 februarie 2019, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.405 din 23 mai 2019;

³ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr.698 din 14 iulie 2021;

Or, în lipsa prevederii exprese în textul de lege a unui nivel minim al concentrației de substanță psihoactivă în probele biologice, constatarea că o astfel de substanță, consumată într-o anumită cantitate, a influențat capacitatea de conducere a vehiculului, nu se poate face decât prin raportare la criteriile clare prevăzute de lege și care pot fi supuse evaluării organului judiciar.

Întrucât legiuitorul nu a circumscris existența elementului material al infracțiunii de îndeplinirea unor astfel de criterii, s-ar ajunge în situația în care întrunirea cerinței esențiale ca autorul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive să fie stabilită în baza unui raport de expertiză toxicologică întocmit, potrivit art.188 alin.2 din Codul de procedură penală, de instituțiile medico-legale sau de alte instituții specializate, **după criterii prevăzute prin acte normative cu forță juridică inferioară legii (Ordin al Ministrului Sănătății).**

Practic, configurarea elementului material al laturii obiective a infracțiunii prevăzută de art.336 alin.2 din Codul penal s-ar realiza în baza unor acte care nu au o forță juridică asimilată legii, ceea ce este de natură să atragă o încălcare a dispozițiilor art.1 alin.4 și 5 din Constituție, care consacră principiile separației și echilibrului puterilor în stat și legalității incriminării⁴.

În plus, o eventuală interpretare conform căreia cerința esențială presupune stabilirea *atât a* prezenței în probele biologice a substanței psihoactive, *cât și* aptitudinea acesteia de afectare a capacității de a conduce a autorului faptei, poate genera atât o posibilă incompatibilitate a incriminării cu normele constituționale, cât și dificultăți evidente de ordin procedural.

Astfel, pe de o parte, plecând de la principiul că probele se administrează doar în cursul procesului penal, s-ar impune modificarea dispozițiilor art.190 alin.8 din Codul de procedură penală, astfel încât, să prevadă, cu titlu de excepție de la regula enunțată, posibilitatea efectuării, înainte de a se dispune începerea urmăririi penale „in rem”, nu doar a recoltării de probe biologice, ci și a examinării medicale, respectiv a dispunerii și întocmirii Buletinului de analiză toxicologică (Buletinul preliminar privind analiza calitativă),

---

⁴ Potrivit jurisprudenței obligatorii a Curții Constituționale, reflectată în mai multe decizii, ilicitul penal este cea mai gravă formă de încălcare a unor valori sociale, iar consecințele aplicării legii penale sunt dintre cele mai grave, motiv pentru care comportamentul interzis trebuie impus de către legiuitor chiar prin lege (înțeleasă ca act formal adoptat de Parlament, în temeiul art.73 alin.1 din Constituție, precum și ca act material, cu putere de lege, emis de Guvern, în temeiul delegării legislative prevăzute de art.115 din Constituție, respectiv ordonanțe și ordonanțe de urgență ale Guvernului)

Potrivit Curții, în materie penală, principiul legalității incriminării, „nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege”, impune ca numai legiuitorul primar să poată stabili conduita pe care destinatarul legii este obligat să o respecte, în caz contrar, acesta supunându-se sancțiunii penale.

Prin urmare, prevederea în lege a criteriilor în funcție de care se analizează îndeplinirea cerinței esențiale atașată elementului material al infracțiunii este singura în măsură să asigure respectarea principiilor constituționale enunțate.

prevăzut de Anexa nr.5 la Hotărârea Guvernului nr.877 din 18 iulie 2024, publicată în Monitorul Oficial nr.709 din 19 iulie 2024⁵.

Lipsa unei astfel de modificări legislative este de natură să vulnerabilizeze, sub aspectul legalității probatoriului administrat, toate cauzele având ca obiect infracțiunea prevăzută de art.336 alin.2 din Codul penal.

Sub aspectul oportunității, o atare interpretare implică, în mod necesar, prevederea unor limite de incriminare (*cut-off values*), respectiv, a anumitor concentrații ale substanțelor psihoactive, a căror depășire atrage răspunderea penală.

Or, renunțarea la politica națională de toleranță zero și introducerea în legislația română a unor astfel de limite apare ca inoportună - având în vedere, în primul, numărul extrem de mare și diversitatea substanțelor cu efect psihoactiv – și va avea aptitudinea de a genera consecințe profund negative din perspectiva posibilității de tragere la răspundere penală a persoanelor care conduc vehicule sub influența substanțelor psihoactive.

Practic, astfel de substanțe sunt dificil de reglementat din cauza rapidității cu care este modificată compoziția lor chimică, ceea ce face ca luarea de către legiuitor a măsurilor de prevenire, control și combatere a operațiunilor cu substanțe psihoactive să nu țină pasul cu fenomenul infracțional. Ca exemplu, conform rapoartelor EMCDDA, anual sunt depistate la nivelul UE zeci de noi substanțe psihoactive ⁶.

Diversitatea uriașă a substanțelor psihoactive și pericolul major pe care acestea îl prezintă pentru sănătatea și viața populației a determinat multiple intervenții ale legiuitorului român, pentru a se asigura transpunerea în legislația națională a unor directive⁷ adoptate la nivel european în vederea includerii unor substanțe psihoactive noi în definiția termenului „drog”. **Continua încercare de eludare a dispozițiilor legale, prin**

⁵ pentru aprobarea [Normelor](#) privind recoltarea, depozitarea și transportul mostrelor biologice în vederea stabilirii îmbibației de alcool în sânge sau a prezenței în organism a substanțelor psihoactive, în cazul persoanelor implicate în evenimente sau împrejurări în legătură cu traficul rutier, precum și de punere în aplicare a dispozițiilor [art.1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.97/2024](#) pentru stabilirea unor măsuri în domeniul siguranței rutiere și pentru modificarea și completarea [Regulamentului](#) de aplicare a [Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.195/2002](#) privind circulația pe drumurile publice, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr.1391/2006](#);

⁶ https://www.euda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/new-psychoactive-substances/global-context_en

⁷ Spre exemplu, **Directiva (UE) 2017/2103** a Parlamentului European și a Consiliului din 15 noiembrie 2017 de modificare a Deciziei-cadru 2004/757/JAI a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr.305 din 21 noiembrie 2017, transpusă prin Legea nr.248/2018, publicată în Monitorul Oficial nr.937 din 6 noiembrie 2018, **Directiva delegată (UE) 2019/369 a Comisiei din 13 decembrie 2018** de modificare a anexei la Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr.66 din data de 7 martie 2019, transpusă prin Legea nr.4/2020, publicată în Monitorul Oficial nr.5 din 7 ianuarie 2020, **Directiva delegată (UE) 2022/1.326 a Comisiei din 18 martie 2022** de modificare a anexei la Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului în ceea ce privește includerea unor substanțe psihoactive noi în definiția termenului "drog", publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr.200, din data de 29 iulie 2022;

apariția unor noi substanțe cu aceleași efecte și ușurința modificării formulei chimice a celor deja încadrate în rândul substanțelor interzise, va necesita modificări legislative frecvente și repetate (care să prevadă valori cut-off pentru fiecare nouă substanță psihoactivă depistată), până la apariția cărora va exista un vid legislativ, cu consecințe directe asupra posibilității de angajare a răspunderii penale.

În plus, stabilirea prin lege a unor concentrații minime pentru existența infracțiunii prev. de art.336 alin.2 din Codul penal este un demers aproape imposibil, pentru situația, des întâlnită în practică, în care conducătorii de vehicule sunt depistați în trafic după ce au consumat mai multe tipuri de substanțe psihoactive, în diferite cantități și/sau combinații. Având în vedere imposibilitatea prevederii exhaustive a produselor susceptibile de a avea efecte psihoactive, ce pot fi introduse în diferite combinații în organism, există riscul ca o persoană să nu poată fi trasă la răspundere penală dacă limitele cut-off nu sunt depășite pentru fiecare substanță în parte, deși aceasta a condus un vehicul cu afectarea evidentă a capacităților psihomotorii, ca urmare a efectului combinat al consumului acestor substanțe.

În plus, o interpretare în sensul celor de mai sus, va genera o reorientare a practicii judiciare în materie, în sensul în care întrunirea cerinței esențiale ca autorul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive va putea fi stabilită, în fiecare dosar penal, doar în baza unui raport de expertiză medico-legală toxicologică, a cărui întocmire va ridica semnificative probleme din mai multe perspective:

- lipsa unor studii aprofundate privind eventualele valori cut-off pentru fiecare tip de substanță psihoactivă identificată până în prezent;

- diversitatea uriașă a noilor substanțelor psihoactive depistate anual, cu consecința imposibilității stabilirii în timp real a unor valori cut-off pentru fiecare dintre aceste noi substanțe;

- necesitatea operării de modificări legislative multiple și cu o frecvență imposibil de realizat (pe măsura identificării fiecărei noi substanțe psihoactive). Or, actualizarea periodică a acestor norme extrapenale, poate conduce și la probleme de previzibilitate și claritate a normei penale pe care o completează;

- intervalul mare de timp (estimat între unu - doi ani) necesar pentru efectuarea unor astfel de expertize, în fiecare dosar având ca obiect infracțiunea prev. de art.336 alin.2 din Codul penal. Or, în acest interval, starea de pericol pentru siguranța circulației pe drumurile publice va continua să subziste, existând riscul iminent de producere de către același conducător a unor accidente rutiere cu urmări grave.

- în plus, durata excesivă de timp impusă de administrarea acestui procedeu probatoriu în cauzele având ca obiect infracțiunea prevăzută de art.336 alin.2 din Codul penal, sancționată cu închisoarea de la 1 la 5 ani, va atrage riscul împlinirii termenului de

prescripție a răspunderii penale, cu consecința încetării proceselor penale și a nesancționării autorilor⁸.

În concluzie, în condițiile în care realitatea zilelor noastre dovedește o creștere alarmantă a consumului de substanțe cu efect psihoactiv, cu consecințe extrem de grave asupra sănătății și vieții populației, apreciem că renunțarea la politica penală a statului de toleranță zero, în lipsa unor studii de evaluare a impactului asupra sănătății umane și a societății românești și a unor modificări legislative coerente și apte să ducă la o combatere eficientă a acestui fenomen, va conduce la încălcarea unor drepturi fundamentale garantate prin art.22 alin.1 și art.34 alin.1 și 2 din Constituție, și anume, dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, precum și dreptul la ocrotirea sănătății.

Biroul de informare și relații publice

---

⁸ Analiza cauzelor înregistrate pe rolul instanțelor de judecată la data de 15 martie 2024 cu risc major de intervenire a prescripției răspunderii penale, întocmită de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția Judiciară - Serviciul de Recursuri în Interesul Legii a relevat iminența prescrierii răspunderii penale în dosarele privind infracțiunea prevăzută de art.336 alin.2 din Codul penal săvârșită anterior datei de 30 mai 2022 (când a intrat în vigoare a O.U.G. nr.71/2022 prin care au fost prevăzute la art.155 alin.1 din Codul penal cazurile de întrerupere a prescripției răspunderii penale);